

การศึกษากลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่
 สู่งานสร้างสรรค์ระดับชาติพันธุ์อันดามัน

**The Study Indigenous Case Study of Phuket, Phang Nga, Krabi Province
 to Creative Performances Dance**

สาวิตร พงศ์วัชร¹ ยุทธพงษ์ ตันประดู่²

Sawit Pongvat¹, Yuttapong Tonpradoo²

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สู่งานสร้างสรรค์ระดับชาติพันธุ์อันดามัน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต และเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์ชาวกูย ชาวละและบาบ๋า 2) เพื่อการประยุกต์รูปแบบพิธีกรรมและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์บาบ๋า ชาวละ ชาวกูย สู่งานสร้างสรรค์ระดับชาติพันธุ์อันดามัน ขอบเขตของพื้นที่วิจัยคือ บริเวณเทือกเขาตะนาวศรี จังหวัดพังงา บริเวณเกาะศรีบอยา จังหวัดกระบี่ บริเวณแหลมตึกแกและย่านเมืองเก่า จังหวัดภูเก็ต โดยใช้เป็นกรณีศึกษาแบบเจาะจง การศึกษาข้อมูลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ วิธิดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มย่อยจำนวน 3 ครั้ง โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย ครูภูมิปัญญาแห่งชาติ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น กรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต และอาจารย์สาขาวิชาศิลปะการจัดการแสดง เพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับการศึกษากลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สู่งานสร้างสรรค์ระดับชาติพันธุ์อันดามัน พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการบรรยายอย่างละเอียด

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชาติพันธุ์ชาวกูย เป็นกลุ่มชนที่อาศัยในป่าลึก มีแหล่งน้ำ ดำรงชีพด้วยการเก็บของป่าและล่าสัตว์ ลักษณะรูปร่างเตี้ย ผิวดำ ริมฝีปากหนา ท้องป่อง น่องสั้นเรียว ผมหยิกคล้ายกันหอยติดหนังศีรษะ มีความเชื่อในภูตผีปีศาจ การแต่งกายที่สำคัญนิยมใช้ใบไม้ เปลือกไม้หรือตะไคร่น้ำที่เป็นแผ่นขนาดใหญ่มา ผ่า แฉก แฉกให้แห้งสนิทจึงนำมาถักเป็นเครื่องนุ่งห่ม สตรีชาวชาวกูยยาวถึงหัวเข่าหรือบริเวณน่อง ใช้ผ้าคาดอกหรือเปลือยอก บุรุษนุ่งสั้นบริเวณหัวเข่าและเปลือยอก ส่วนเด็กเล็กจะไม่สวมเครื่องแต่งกาย 2) ชาติพันธุ์ชาวละ เป็นกลุ่มชนที่เดินทางอพยพเร่ร่อนทางทะเลเร่ร่อนอาศัยบนเรือไม้ระกำ ดำรงชีพด้วยการเก็บหาของป่าและล่าสัตว์ทะเล การแต่งกายที่สำคัญผู้ชายสวมผ้าขาวม้าหรือสวมกางเกงกางเกงเล ผ้าขาวม้าคาดเอว เปลือยท่อนบน ผู้หญิงนุ่งผ้าป่าเตี้ยกระโจมหน้าอก แต่เมื่อมีการติดต่อธุระนอกชุมชนผู้หญิงนิยมสวมเสื้อและนุ่งผ้าป่าเตี้ยแบบชาวจีนและชาวไทยนิยมสวมเสื้อผ้าสีสดขนาด 3) ชาติพันธุ์บาบ๋า เป็นลูกผสมโดยบิดาเป็นหนุ่มอพยพจากประเทศจีนและสมรสกับหญิงพื้นเมืองชาวภูเก็ต เป็นกลุ่มชนที่มีความมั่งคั่งสามารถสร้างเนื้อสร้างตัวจนเป็นเศรษฐี การแต่งกายที่สำคัญ

¹ รองศาสตราจารย์ประจำ สาขาวิชาศิลปะการจัดการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

¹ Assistant Professor Department Preforming Arts, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phuket Rajabhat University

² อาจารย์ประจำ สาขาการจัดการวัฒนธรรม คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² Lecturer Department of Cultural Management, Faculty of Cultural Sciences, Mahasarakham University

บุรุษนิยมแต่งกายแบบสากล สตรีนิยมแต่งกายโดยผสมผสานเครื่องแต่งกายระหว่างไทยพุทธ ไทยจีนและไทยมุสลิม 2) ผลจากการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า กลุ่มผู้รู้และผู้ปฏิบัติ มีแนวคิดร่วมกันโดยสรุปด้านการพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายของกลุ่มชนดังกล่าว ฐานสร้างสรรค์ระบอบชาติพันธุ์อันดามัน โดยเป็นการพัฒนามาบนพื้นฐานการอนุรักษ์ เหล่านี้สามารถส่งผลด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต โดยทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมต้องวางแผนและดำเนินการอย่างจริงจัง อีกทั้งสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มชนต่างๆ ซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธภาพเชิงบวกทั้งภายในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาค อีกทั้งด้านการผลิตสินค้าโดยหน่วยงานด้านเศรษฐกิจท้องถิ่นสามารถส่งเสริมและสนับสนุนด้านการสร้างเศรษฐกิจระดับจุลภาคซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างยั่งยืนได้

คำสำคัญ : กลุ่มชนพื้นเมือง , งานสร้างสรรค์

Abstract

The Study indigenous case study of Phuket, Phang Nga, Krabi province to creative performances dance research employed qualitative methods. This research aimed to 1) study history forms, Ethnic Sakai, Gypsy and Baba 2) Apply ritual style and costumes towards creative performances dance. The areas of this research were the Tanaosri mountain range Phang Nga province, The Sri-Bo-Ya Krabi province, The cape Tookkae and The old towns of Phuket province. The methodology of this research included two stages. The key methods for data collection were the study of documents, observation, interviews, and three focus groups with stakeholders; Phuket Culture board committees, Administrative Organization, and Performance Arts Program teachers. Data analysis was presented descriptively.

The research findings showed 1) the history; Ethnic Sakai (A group of people living in deep forests, water source, living with wildlife and hunting. The shape is black, the lips are thick, the thighs are thin curly hair like a scalp. Have believe in ghosts. The important costumes use leaves, bark or moss the sun to dry completely. The knit is a garment. Sakai women wear long knee or calf. Use cloth or bare chest Men wear short skirts and bare hips the children do not wear costumes) 2) Gypsy (It is a group of people who migrate nomadic sea wreckage on a wooden board living with wildlife hunting. The important costumes use Men wear loincloth or pants. Loin cloth women's dresses, spaghetti chest bibs but when the business is outside the community Women wear traditional Chinese and Thai traditional dressing gowns) 3) Baba (The father was a young immigrant from china and married a native woman of Phuket is a group of people who can make money and make a millionaire. The most important dress for a man women dressed in costume blend of Thai Buddhism, Thai Chinese and Thai Muslims) The results of the focusgroups found that the knowledge and practical group There is a common concept indigenous to creative performances dance. By development on a conservations. These can integrate cultural tourism. However The government, the private sector and the civil society. It is planned and taken seriously. Can create a

network of people positive relationships both within and between regions. These result micro economics development

Keywords : Indigenous Creative Performances Dance

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักเปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของชาติและมีความสำคัญต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยแต่อย่างไรก็ตามภาคธุรกิจการบริการรวมทั้งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น อีกทั้งต้องมีกระบวนการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งต้องเผชิญกับสภาพปัญหาและข้อจำกัดด้านการพัฒนาหลายประการ โดยเมื่อวิเคราะห์เชิงลึกถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยพบว่า มีนัยสำคัญต่อการพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมไทย อย่างไรก็ตามสภาพแวดล้อม ปัจจัยภายในและภายนอกประเทศรวมทั้งการแข่งขันที่เป็นพลวัตและซับซ้อนยากแก่การควบคุม ส่งผลให้เกิดความท้าทายด้านการดำเนินงานหลายเท่าตัว ซึ่งหลายภาคส่วนได้เสนอแนะการให้ประเทศไทยมีศักยภาพด้านการแข่งขันที่สูงขึ้นและมีความจำเป็นต้องการบูรณาการมิติต่างๆ ในการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนยิ่งขึ้น (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2557 : เว็บไซต์) การพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนนั้นมีมิติสำคัญเพื่อให้เกิดความสมดุลจำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) มิติเจ้าบ้าน/อุปทาน (Host) 2) มิติผู้มาเยือน (Guest) 3) กลไกการบริหารจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Mechanism) และ 4) มิติด้านคุณภาพการบริการ (Service Quality) โดยทั้งนี้

วิสัยทัศน์จังหวัดภูเก็ตปี 2020 ให้มีความสำคัญด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม โดยผ่านการผลักดัน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 2) การจัดสรรปริมาณเที่ยวบินให้ตรงกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย 3) การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสอดคล้องระหว่างกัน 4) การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อยกระดับความสามารถของบุคลากรรวมทั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศด้านต่างๆ เพื่อสื่อสารการตลาดโดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสามารถแบ่งได้ตามแรงจูงใจด้านการท่องเที่ยวเฉพาะทาง และสิ่งสำคัญคือด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายและขยายวันพักผอน อีกทั้งจังหวัดภูเก็ตมีศักยภาพสามารถเชื่อมต่อกับจังหวัดใกล้เคียงทั้งนี้ควรมีการพัฒนาเป็นลักษณะริเวียร่าแห่งเอเชีย (Riviera of Asia) โดยแต่ละสถานที่มีจุดเด่นแตกต่างกันและมีการจัดเทศกาลหมุนเวียนตลอดปี เหล่านี้สามารถเป็นแรงเสริมแก่นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเข้ามาและเพิ่มจำนวนวันพักผอนได้ (ภูเก็ตบลูลาดิน, 2558 : 56 - 57) ปัญหาผลกระทบด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตส่งผลให้หลายฝ่ายตระหนักถึงทิศทาง การเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวซึ่งมีแนวโน้มเชิงลบหากไม่หาแนวทางป้องกันและแก้ไขอาจส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง จึงมีการทบทวนถึงพฤติกรรมด้านต่างๆ ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ผ่านมา รวมทั้งร่วมกันกำหนดทิศทางเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขยายตัวลุกลาม ซึ่งเห็นจากภาครัฐและภาคเอกชนร่วมมือกันปรับรูปแบบและนโยบายการท่องเที่ยวแนวใหม่โดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวลักษณะ “ไฮเอนด์” และ “การอนุรักษ์” มากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนให้จังหวัดภูเก็ตเป็นจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวระดับ “ไฮเอนด์” ในระดับภูมิภาค (ภูเก็ตบลูลาดิน, 2558 : 48)

จังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงติดอันดับโลก อีกทั้งเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ เป็นศูนย์กลางของธุรกิจภาคบริการและการท่องเที่ยว สามารถเพิ่มมูลค่าสูงที่ขับเคลื่อนด้วยธุรกิจสตาร์ทอัพ โดยปี

พ.ศ. 2559 นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากถึง 13.2 ล้านคน โดยมากกว่า 9.5 ล้านคน เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยสร้างรายได้รวมกว่า 313,000 ล้านบาท (เดลินิวส์. 2559 : 14) สอดคล้องกับ ด้านการผลักดันและส่งเสริมให้มีการขึ้นทะเบียนสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือ Geographical Indication (GI) เป็นแนวทางการเพิ่มมูลค่าเชิงพาณิชย์ทั้งนี้เป็นหนึ่งในนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ในการขับเคลื่อนประเทศตามยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งสินค้าเหล่านั้นสามารถผลิตจากแหล่งเฉพาะเจาะจงโดยมีปัจจัยธรรมชาติที่เป็นสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของแหล่งผลิตผสมผสานกับภูมิปัญญาที่สั่งสมอย่างสมดุล (ฐานเศรษฐกิจ. 2559 : 9) อัตลักษณ์สำคัญของกลุ่มจังหวัดอันดามันคือ เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์ มีวิถีชีวิต ชนบวฒนธรรมทั้งที่มีความเหมือน ความแตกต่างและความคล้ายกัน บางส่วนด้านรายละเอียด แต่เมื่อกระแสสังคมเปลี่ยนไปส่งผลให้กลุ่มชนพื้นเมืองที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรม ที่ไม่สามารถปรับตัวตามคลื่นแห่งการเปลี่ยนแปลงได้สูญหายไปจากสังคม เช่น เงาะป่าหรือกำลังจะสูญหาย เช่น ชาวเล โดยหลังจากการศึกษากลุ่มชนพื้นเมืองตามลำดับ สามารถประยุกต์สู่การสร้างสรรค์โดยการนำมรดกวัฒนธรรม เช่น ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์ดังกล่าวมาสร้างสรรค์สู่การแสดง ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตให้เกิดความยั่งยืน โดยการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และสิ่งสำคัญเป็นส่วนหนึ่งด้านกลไกการรื้อฟื้นวัฒนธรรมของ 1) กลุ่มชาไก 2) กลุ่มชาวเล และ 3) กลุ่มบาบ๋า

ประเด็นสำคัญในการศึกษาและการปรับใช้งานวิจัยเรื่องการศึกษาของกลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สู่งานสร้างสรรค์ระดับชาติพันธุ์อันดามันนั้น เนื่องจากปัจจุบันการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวมีความรุนแรง ฉะนั้นกลุ่มจังหวัดอันดามันต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างยุทธศาสตร์ให้สามารถแข่งขันในระดับโลกและสร้างความภูมิใจแก่นักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ซึ่งวิธีที่จะสามารถทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาได้มากขึ้นต้องต่อยอดจากสิ่งเดิมที่มีอยู่ คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดอันดามัน ผ่านการสร้างสรรค์เศรษฐกิจใหม่แห่งทะเลอันดามัน ซึ่งมีมรดกและต้นทุนด้านวัฒนธรรมสูง อีกทั้งเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวจากทั่วโลกต้องการเดินทางมาเยือน แต่เนื่องจากการเดินทางมักมีช่วงเวลากระจุยตัว ซึ่งนักท่องเที่ยวนั้นต้องการสร้างประสบการณ์ด้านการเรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตที่หลากหลายรวมทั้งศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นตลอดจนการแสดงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งศึกษากลุ่มชนพื้นเมืองจำนวน 3 กลุ่ม ช้างต้นดังกล่าวยังไม่มีมีการเก็บรวบรวมเพื่อการศึกษาอย่างถ่องแท้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาและนำวัฒนธรรมดังกล่าวมาสร้างสรรค์ระดับชาติพันธุ์อันดามันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์บาบ๋าและชาวเลในจังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์ชาไกบริเวณเทือกเขาตะนาวศรี จังหวัดพังงา
3. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์ชาวเลเกาะศรีบอยาในจังหวัดกระบี่
4. เพื่อการประยุกต์รูปแบบเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์บาบ๋า ชาวเล ชาไก สู่งานสร้างสรรค์ระดับชาติพันธุ์อันดามัน

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มจำนวน 3 ครั้ง และนำข้อมูลมาวิเคราะห์

1. ด้านพื้นที่ในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยสามารถตอบปัญหาการวิจัยและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ในการวิจัยโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย

- 1) เกาะสิเหร่ ตำบลสิเหร่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
- 2) ย่านเมืองเก่าภูเก็ต เทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
- 3) เทือกเขาตะนาวศรี เทศบาลเมืองกระบี่ อำเภอกระบี่ จังหวัดพังงา
- 4) เกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา นุเคราะห์ สำนักรัชมรรณจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่
- 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ ได้แก่ นุเคราะห์สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต พังงาและกระบี่ กลุ่มชาติพันธุ์จำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มชาวกู 2) กลุ่มชาวเล และ 3) กลุ่มบาป๋า
- 3) กลุ่มผู้สนับสนุน ได้แก่ อาจารย์และนักศึกษาศาสาวิชาศิลปการจัดการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย จำนวน 3 ประเภท ประกอบด้วย

- 3.1 แบบสังเกต เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เพื่อใช้สังเกตกลุ่มประชากรที่ศึกษาวิจัย
- 3.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อใช้สัมภาษณ์ครูภูมิปัญญา หรือนักวิชาการ ผู้บริหารงานด้านวัฒนธรรม ผู้นำชุมชนหรือผู้ที่อาศัยในชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาติพันธุ์ชาวกู ชาติพันธุ์ชาวเล ชาติพันธุ์บาป๋าที่ศึกษาวิจัย
- 3.3 แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focused Group Guideline) เป็นข้อมูลที่ต้องการหาข้อสรุปและความชัดเจน ใช้กับครูภูมิปัญญา นักวิชาการ ผู้บริหารงานด้านวัฒนธรรม ผู้นำชุมชนหรือผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาติพันธุ์ชาวกู ชาติพันธุ์ชาวเล ชาติพันธุ์บาป๋า โดยกำหนดผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มละประมาณ 8 – 10 คน เพื่อส่งเสริมการทอ้งเถียงจังหวัดภูเก็ต

4. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยวิธีการบรรยายวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยเริ่มจากเตรียมเนื้อหาให้สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย วางเค้าโครงของการเขียนวิจัยและลงมือเขียนด้วยความชัดเจนพร้อมภาพกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อการสร้างสรรค์ระบาศาติพันธุ์อันดามัน

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องกลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สู่งานสร้างสรรค์ระดับชาติพันธุ์ อันدامนั้น พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ทุกกลุ่มมีลำดับด้านวิวัฒนาการของการดำเนินชีวิตที่ปรับเปลี่ยนตามกระแสสังคม โดยผู้วิจัยได้แบ่งรายละเอียดเป็น 3 ประการ ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์บาบา ชาติพันธุ์ชาวเล ชาติพันธุ์ชาวกู

ผลการวิจัยเรื่องการศึกษากลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สู่งานสร้างสรรค์ระดับชาติพันธุ์อันدامนั้น ได้ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์บาบา บริเวณย่านเมืองเก่าภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

1) ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาของกลุ่มชนบาบาจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมพบว่า ชาวจีนฮกเกี้ยนอพยพสู่จังหวัดภูเก็ตจำนวนมากสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เนื่องจากพระองค์เป็นนักการค้าและประสงค์ที่จะเปิดตลาดการค้าเสรี ชาวจีนเป็นชนชาติที่มีความขยันขันแข็งเข้ามาประกอบอาชีพตามหัวเมืองต่างๆ ในประเทศไทย จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ประกอบกับระยะเวลานั้นประเทศจีนมีความอดอยากแห้งแล้งและเกิดเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมือง ส่งผลให้ชาวจีนอพยพสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมากเพื่อพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ประกอบกับชาวจีนมีความรู้เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่และกิจการเหมืองแร่ในเกาะภูเก็ตต้องการแรงงานจำนวนมาก ทำให้เมืองภูเก็ตมีพลเมืองคนจีนมากกว่าคนไทย

2) ผลการศึกษาวถีชีวิตของกลุ่มชนบาบาจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมพบว่า มีรูปแบบด้านความเชื่อ ด้านศาสนา ด้านพิธีกรรม ด้านวิถีชีวิต ด้านภูมิปัญญาและด้านการประกอบอาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) ด้านความเชื่อ เป็นการผสมผสานวัฒนธรรมระหว่างชาวจีนและชาวภูเก็ต โดยมีพื้นฐานด้านความเชื่อเป็นพื้นฐานในพิธีกรรมต่างๆ ส่งผลให้เกิดรายละเอียดของวัฒนธรรมของกลุ่มชนบาบาที่สำคัญคือ ด้านความกตัญญูกตเวทีและบุคคลที่มีความอาวุโสมากกว่าซึ่งแสดงออกในพิธีกรรม เช่น พิธีไหว้พระจันทร์ พิธีพ่อต๋อ พิธีการแต่งงาน พิธีการเสียชีวิต เหล่านี้เป็นสิ่งที่หลายประเทศทั่วโลกนำไปปรับใช้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะด้านความกตัญญูและการตอบแทนแก่ผู้มีพระคุณ

2.2) ด้านศาสนา บริเวณย่านเมืองเก่าภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต มีความหลากหลายด้านการนับถือศาสนา โดยเฉพาะกลุ่มชนบาบามีความเชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ เรื่องของเวรกรรม โดยการนับถือพระพุทธศาสนาและลัทธิต่างๆ อีกทั้งรู้จักการให้เกียรติแก่ศาสนาอื่น ส่งผลให้กลุ่มชนบาบาสามารถอาศัยร่วมกับกลุ่มชนพื้นเมืองอย่างสงบสันติ

2.3) ด้านพิธีกรรม เป็นการผสมผสานรากเหง้าวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมภูเก็ตอย่างเหมาะสม โดยถือว่าปฏิบัติตามประเพณีที่บรรพบุรุษมอบให้เพื่อเป็นมงคลแก่ผู้ปฏิบัติ ครอบครัวและสังคม ซึ่งพิธีกรรมที่มีชื่อเสียงระดับโลกคือ พิธีกรรมการถือศีลกินผักจังหวัดภูเก็ต ซึ่งพิธีกรรมดังกล่าวมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ส่งผลให้กลุ่มชนบาบาได้สืบสานและอนุรักษ์พิธีกรรมดังกล่าวจนปัจจุบันอยู่ในปฏิทินการท่องเที่ยวโลก

2.4) ด้านวิถีชีวิต กลุ่มชนบาบาได้รับการปลูกฝังมารยาทจากบรรพบุรุษ โดยให้ความสำคัญเอื้ออาทรระหว่างกัน โดยบรรพบุรุษได้ปลูกฝังเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและเป็นตัวอย่างแก่อนุชนรุ่นหลัง ส่งผลให้กลุ่มชนบาบา

มีความสามัคคี มีความกตัญญูต่องานที่เลี้ยงชีพชอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ด้านความขยันหมั่นเพียรและอดทน

2.5) ด้านภูมิปัญญา บรรพบุรุษได้มอบมรดกด้านวัตถุแก่อนุชนรุ่นหลังหลายประการ ที่สำคัญคือ ด้านสถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีส เครื่องแต่งกายชุดยาหย่า ยาสมุนไพรรักษาโรค และที่สำคัญด้านอาหารท้องถิ่น โดยการนำภูมิปัญญาของชาวจีนผสมกับชาวพื้นเมืองภูเก็ตอย่างลงตัวจนเป็นเอกลักษณ์สำคัญของท้องถิ่น

2.6) ด้านการประกอบอาชีพ สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ตมีลักษณะคล้ายมังกร ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวสถานบันเทิง โดยเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่กลุ่มชนบามีความภาคภูมิใจและร่วมกันอนุรักษ์จนเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลกนั้น ส่งผลให้เกิดอาชีพต่าง ๆ มากมาย

2.7) ด้านเอกลักษณ์สำคัญ กลุ่มชนบามีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ประกอบด้วย สถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีส อาหารท้องถิ่น เครื่องแต่งกาย ภาษาท้องถิ่น

3) ผลการศึกษาเครื่องแต่งกายของกลุ่มชนบ่าจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมพบว่า รูปแบบเครื่องแต่งกายในพิธีวิวาห์มีอัตลักษณ์สำคัญและโดดเด่น ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ประการ คือ

3.1) เครื่องแต่งกายเจ้าบ่าวกลุ่มชนบ่าจังหวัดภูเก็ต เจ้าบ่าวนิยมสวมเสื้อเชิ้ตหรือเสื้อแขนยาว คอตั้ง ผูกเนคไทและชุดสูทสากล หรือสวมชุดนายเหมืองประกอบด้วย กระเป๋าด้านหน้า 4 ใบ บริเวณหน้าอก 2 ใบ ด้านล่าง 2 ใบ กระดุม 5 เม็ด เป็นชุดสีเดียวกันทั้งเสื้อและกางเกง สีที่นิยมใช้คือ สี kaki สีเทา

3.2) เครื่องแต่งกายเจ้าสาวกลุ่มชนบ่าจังหวัดภูเก็ต เป็นการผสมผสานระหว่างรูปแบบการแต่งกายของผู้หญิงมาเลเซียกับจีน ซึ่งลักษณะของเครื่องแต่งกายเจ้าสาวลักษณะดังนี้ การนุ่งผ้าโสร่งปาเต๊ะแบบมาเลเซีย สวมเสื้อครุยยาวคอปิด คล้ายลักษณะการแต่งกายของผู้หญิงชาวจีน และมีลักษณะคล้ายกับเสื้อของผู้หญิงมาเลเซียที่เป็นเสื้อตัวยาว แขนยาว

2. ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์ชาวเล บริเวณเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ตและเกาะศรีบอยา จังหวัดกระบี่

1) ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาของกลุ่มชนชาวเล บริเวณเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมพบว่า พื้นที่แรกที่ชาวเลตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยคือ เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยช่วงแรกนิยมอพยพเร่ร่อนบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน ชาวเลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มมอแกน 2) กลุ่มมอแกน 3) กลุ่มอุรักลาไย ทั้งนี้ชาวเลทั้ง 3 กลุ่ม มีลักษณะแตกต่างหลายด้าน เช่น ด้านภาษา แต่กลุ่มอุรักลาไยมีระบบภาษาซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นมาก ขณะที่ระบบภาษาของมอแกนและมอแกนมีลักษณะคล้ายคลึงกันและสามารถสื่อสารข้ามกลุ่มได้

2) ผลการศึกษาวถีชีวิตของกลุ่มชนชาวเล บริเวณเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมพบว่า ชาวเลเป็นกลุ่มชนที่เดินทางอพยพเร่ร่อนทางทะเลเป็นระยะเวลายาวนานโดยชาวเลกลุ่มอุรักลาไยเคยอาศัยบริเวณเทือกเขา “สูงงูมิไร” ประเทศมาเลเซียและอพยพเข้ามาอาศัยในบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน ในระยะแรกมีวิถีชีวิตลักษณะเร่ร่อนอาศัยเรือที่ทำจากไม้ระกำเป็นที่อยู่และเป็นยานพาหนะในการเดินทางเพื่อเก็บหาของป่าและล่าสัตว์ทะเลเป็นอาหาร เรียกว่า กายัก ลักษณะคล้ายแพสำหรับมุงหลังคาเรือ สามารถพับเก็บและมุงเป็นเพิงได้ อีกทั้งสามารถสร้างเพิงพักชั่วคราวเหนือริมหาดชายฝั่งทะเลในบางฤดูกาล ชาวเลนิยมล่องเรือไปบริเวณหมู่เกาะต่างๆ กลุ่มละ 4-5 ลำ บางครั้งจะขึ้นเกาะเพื่อเก็บหาของป่าหรือเก็บหอยเวลาน้ำลง แต่ส่วนใหญ่นิยมล่าสัตว์ทะเลเป็นอาหารโดยใช้เครื่องมือและวัสดุที่ทำ

ได้ในท้องถิ่น เช่น ฉมวก สามง่าม เบ็ด แต่เมื่อมีกลุ่มชนอื่นเข้ามาอาศัยตั้งถิ่นฐานบริเวณหมู่เกาะเพิ่มขึ้น ชาวเลจะเคลื่อนย้ายชุมชนไปบริเวณหัวเกาะและสุดปลายแหลม ซึ่งเป็นบริเวณที่คลื่นลมแรง เพื่อหนีการรบกวนจากกลุ่มชนอื่น เพราะชาวเลรักสงบและหวาดกลัวคนแปลกหน้า

พิธีกรรมสำคัญของชาติพันธุ์ชาวเล มีอัตลักษณ์วัฒนธรรมดั้งเดิมผสมกับอัตลักษณ์ใหม่ที่แพร่กระจายจากวัฒนธรรมของกลุ่มชนอื่นโดยการเข้ามาผสมผสานตามกระแสวัฒนธรรมจากสังคมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่กลุ่มชนชาวเลยังดำรงรักษาพิธีกรรมสำคัญของกลุ่มชนตนอย่างเหนียวแน่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) พิธีแต่งงาน (เปอตัดเตลย) กลุ่มชนอุรักลาไยบนเกาะลันตา มีประเพณีการเซ่นไหว้บรรพบุรุษและแต่ง หลุมฝังศพ คล้ายกับประเพณี “เซ็งเม้ง” ของชาวจีน

2) ประเพณีลอยเรือปลาจัก (เปอ - ลาจัก หรือลาจัง) เป็นประเพณีความเชื่อที่ชาวเลอุรักลาไยให้ความสำคัญมากที่สุดพร้อมปฏิบัติต่อเนื่องกัน ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ โดยปฏิบัติปีละ 2 ครั้ง คือ วันขึ้น 13 ค่ำ – แรม 1 ค่ำ เดือน 6

3) ประเพณีการเกิด เมื่อหญิงชาวอุรักลาไยถึงกำหนดการคลอดบุตร “โต๊ะบิตัด” หรือหมอดำแยจะเป็นผู้ทำคลอด โดยการใช้นิ้วไม้เหลาบางตัดสายสะดือและอาบน้ำเย็นก่อนอาบน้ำอุ่น อีกทั้งให้ทารกดื่มน้ำผึ้งจนกระทั่งครบ 3 วัน เพื่อให้ได้กระบายของเสียออกแล้วให้ทารกดื่มน้ำนมแม่จนกระทั่งหย่านม หลังคลอดได้ 3 วัน จากนั้นทำพิธีเซ่นไหว้ตายายและเลี้ยงฉลอง หรือ “ทำนุหรี”

4) ประเพณีการแต่งงาน ผู้ชายจะเข้าไปอยู่ร่วมกับครอบครัวฝ่ายหญิง หนุ่มสาวชาวอุรักลาไยนิยมแต่งงานเมื่ออายุ 14 - 18 ปี บางคู่จะมีการสู่ขอ การหมั้นและการแต่งงาน แต่บางคู่พาหนีแล้วจึงกลับมาขอมา ก่อนพิธีหมั้น ผู้ใหญ่ฝ่ายชายจะไปขอผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงจำนวน 3 ครั้ง ถ้าได้รับการตอบรับจึงไปขอหมั้น หรือ “ปากยตุนัง” และร่วมกันกำหนดวันแต่งงาน โดยก่อนการแต่งงานจำนวน 3 วัน

5) ประเพณีงานศพ ชาวเลอุรักลาไยเมื่อมีสมาชิกในครอบครัวเสียชีวิตจะก่อกองไฟให้หน้าบ้าน และนำอาหารวางไว้บริเวณด้านหน้ากองไฟตลอด 3 วัน 3 คืน ผู้ชายจะช่วยกันสร้างโรงศพ ซึ่งอดีตใช้ไม้ไผ่สานเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า แต่ปัจจุบันใช้ไม้กระดานแบบโรงศพทั่วไป พิธีอาบน้ำศพ วางศพพาดลงบนดักของบุตรที่นึ่งเหยียดเท้าเรียงกันตามลำดับจากทิศใต้ไปยังทิศเหนือ โต๊ะหมอลงทำพิธีอาบน้ำศพเป็นลำดับแรก ต่อด้วยเครือญาติ ขวบนแห่ศพไปฝังที่ชายทะเลและเมื่อหย่อนโลงศพลงหลุม ผ่านมะพร้าวที่เตรียมไว้ เป็น 2 ซีก ราดน้ำมะพร้าว ลงบนศพมะพร้าวซีกที่มีตาคว่ำลงบนตำแหน่งสะดือของศพ อีกซีกให้ลูกหลานรับประทานที่บ้านเมื่อโต๊ะหมอลงทำพิธีและญาติพี่น้องช่วยกันกลบหลุมแล้วจะปลูกมะพร้าวอีกลูกที่มีหน่อบริเวณปลายเท้าศพและให้ผู้ที่ยามศพ จับคู่กันครั้งละ 2 คน ยืนหันหลังให้กันคนละฟากของปากหลุม ทำพิธีเวียนผ้าขาวม้า เป็นอันเสร็จพิธี

6) ประเพณีเลี้ยงผี เป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งของและชิงเปรต ชาวเลจะเดินทางไปในเมือง แหล่งชุมชนและวัดใกล้เคียง เพื่อนำผลผลิตที่ได้จากทะเล ไปแลกกับอาหาร เสื้อผ้า สิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นกับการดำเนินชีวิตกับคนเมืองและไปร่วมพิธีชิงเปรต เพื่อเก็บข้าวปลาอาหาร ขนมพอง ขนมลา และเงินที่ชาวไทยพุทธนำไปตั้งไหว้เปรตในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10

7) ประเพณีเซ่นไหว้บรรพชน ชาวเลที่อาศัยในชุมชนเดียวกันจะทำพิธีเซ่นไหว้วิญญาณบรรพบุรุษร่วมกันปีละครั้ง และในอดีตเคยมีพิธีเซ่นไหว้วิญญาณบรรพบุรุษที่สังสถิตอยู่ตามธรรมชาติ เช่น เจ้าทะเล เจ้าถ้ำ เจ้าเกาะ เจ้าแหลม ฯลฯ ระยะเวลาการปฏิบัติก่อนหรือหลังพิธีลอยเรือในเดือน 6 และเดือน 11

3) ผลการศึกษาเครื่องแต่งกายของกลุ่มชนชาวเล บริเวณเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ตและเกาะศรีบอยา จังหวัดกระบี่ โดยภาพรวมพบว่า ผู้ชายสวมผ้าขาวม้าแบบชาวไทยพุทธหรือสวมกางเกงกางเกงเล ผ้าขาวม้าคาดเอว เปลือยท่อนบน ผู้หญิงนุ่งผ้าปาเต๊ะกระโจมหน้าอกและเมื่อมีการติดต่อธุระและร่วมงานกับชาวจีน ชาวเลจะได้รับเสื้อผ้าตอบแทนเป็นสินน้ำใจ ซึ่งชาวเลบางคนซื้อจากตลาด หรือเวลาออกนอกชุมชนผู้หญิงนิยมสวมเสื้อและนุ่งผ้าปาเต๊ะแบบชาวจีนและชาวไทย นิยมสวมเสื้อผ้าสีสดขนาด แต่ไม่ให้ความสำคัญกับคุณภาพของเนื้อผ้าและความกลมกลืนของสี ผู้ชายสวมเสื้อบ้าง บางโอกาสแต่ไม่นิยมติดกระดุมเสื้อ รูปแบบการแต่งกายในปัจจุบันของชาวเลในชุมชนไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก แต่เมื่อออกไปประสานงานกับหน่วยงานภายนอกจะมีความพิถีพิถันขึ้น ส่วนกลุ่มวัยรุ่นจะรับวัฒนธรรมการแต่งกายที่ทันสมัยจากสังคมภายนอกได้อย่างรวดเร็ว

3. ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์ชาวกูย บริเวณเทือกเขาตะนาวศรี จังหวัดพังงา

1) ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาของกลุ่มชนชาวกูย บริเวณเทือกเขาตะนาวศรี จังหวัดพังงา โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มชนชาวกูยเป็นกลุ่มชนชายขอบกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นมนุษย์โบราณอาจมีตั้งแต่สมัยยุคก่อนประวัติศาสตร์ อาศัยตามแนวเขานครศรีธรรมราช ทิวเขา สันกาลาคีรีและทิวเขาภูเก็ต ซึ่งทิวเขาทั้งสามแห่งเป็นกระดูกสันหลังของภาคใต้ ลักษณะกลุ่มชนชาวกูยรูปร่างเตี้ย ผิวดำ ริมฝีปากหนา ท้องป่อง น่องสั้นเรียว ผมหยิกลักษณะเป็นกันหอยติดหนังศีรษะ อาศัยรวมเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ประมาณ 7 - 60 คน ปัจจุบันในประเทศไทยกลุ่มชนชาวกูย อาศัยอยู่ในจังหวัดกระบี่ ตรัง นครศรีธรรมราช สตูล สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส พัทลุง กลุ่มชนชาวกูยมีเฉพาะภาษาพูด ไม่มีภาษาเขียน โดยคำศัพท์ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ปัจจุบันเริ่มสื่อสารคำศัพท์จากภาษาไทยภาคกลาง ภาษาไทยภาคใต้และภาษามลายู กลุ่มชนชาวกูยเป็นกลุ่มชนที่ดำรงชีวิตอิงธรรมชาติ แต่สภาพสังคมปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยกลุ่มชนชาวกูยได้รับผลกระทบภายนอกหลายด้าน ส่งผลให้รูปแบบการดำรงชีวิตเปลี่ยนไป ส่งผลให้กลุ่มชนชาวกูยเดินทางเร่ร่อนตามรอยต่อของจังหวัดตรัง พัทลุง สตูล สงขลาและยะลา อีกทั้งเดินทางข้ามเขตไปประเทศมาเลเซีย เพราะประเทศมาเลเซีย มีความสมบูรณ์ด้านธรรมชาติ แต่บางส่วนยังอาศัยในอำเภอธารโต จังหวัดยะลา เพราะเป็นพื้นที่ที่ราชการจัดสรรให้เพื่อเป็นแหล่งอาศัยและเป็นพื้นที่ซึ่งมีชาวกูยอาศัยรวมกันมากที่สุด ผู้วิจัยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มดั้งเดิม 2) กลุ่มกึ่งสังคมหมู่บ้าน 3) กลุ่มสังคมหมู่บ้านเต็มรูปแบบ ปัจจุบันกลุ่มชนชาวกูยได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนลักษณะแบบคนเมือง เช่น นิยมให้บุตรสาวแต่งงานกับชาวเมือง นิยมค้าขายสมุนไพรในตลาดนัด กล้าพูดคุยและพบชาวเมืองมากขึ้น นิยมสวมเสื้อยืด นุ่งกางเกงยีน และซื้ออาหารจากชาวเมืองมากขึ้น

2) ผลการศึกษาวถีชีวิตของกลุ่มชนชาวกูย บริเวณเทือกเขาตะนาวศรี จังหวัดพังงา โดยภาพรวมพบว่า การตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชนชาวกูย จะเลือกสร้างที่อยู่อาศัยในภูมิประเทศบริเวณเนินสูง อยู่ตามป่าลึก มีน้ำตกหรือลำธารใกล้ๆ เพราะจะมีสัตว์ป่า พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์และต้องเป็นบริเวณที่มีไม้ซางอยู่ข้างเคียง เพราะกลุ่มชนชาวกูยใช้ไม้ซางสร้างอาวุธสำหรับการล่าสัตว์ ชาวกูยที่อาศัยบริเวณป่าเรียกว่า ชาวกูยต้นเหียง ส่วนชาวกูยที่อาศัยบริเวณภูเขาเรียกว่า ชาวกูยภูเขาบ้านของชาวกูย เรียกว่า ทับ ลักษณะคล้ายเพิงหมาแหงน หลังคามุงด้วยใบหวาย ใบแฝกหรือใบคา

2.1) กลุ่มชนชาวกูยให้ความสำคัญกับเท้ามาก เพราะใช้เท้าสัญจรและเพื่อการดำรงชีพ ฉะนั้นเวลานอนจึงนอนหันศีรษะออกด้านนอกทับ เมื่อเกิดเหตุการณ์กะทันหันภัยมาถึงตัวจะวิ่งหนีด้วยความเร็วและชอบนอนตะแคงมากกว่านอนหงายหรือนอนคว่ำ เพื่อเป็นสัญชาตญาณด้านการระวังภัย ส่งผลให้สะดุ้งสำหรับการหนีเมื่อเกิดภัยมาถึง

2.2) การอพยพย้ายถิ่นฐาน กลุ่มชนชาวกูยมีนิสัยตั้งถิ่นฐานไม่เป็นที่ นิยมย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย โดยกลุ่มชนชาวกูยจะสร้างทับแห่งหนึ่งประมาณ 3-4 วัน หรือไม่เกิน 15 วัน เพราะแหล่งอาหารตามธรรมชาติมีจำนวนน้อยลงหรือมีชาวกูยในกลุ่มมีคนเสียชีวิต กลุ่มชนชาวกูยมีความกลัวเรื่องผีโดยก่อนการออกเดินทางชาวกูยจะเอาขี้เถ้าออกจากกองไฟทาตัวและหน้าก่อน เพราะเชื่อว่าภูตผีปีศาจจะจำตนไม่ได้ ตามไปทำร้ายไม่ถูก

พิธีกรรมสำคัญของชาติพันธุ์ชาวกูย มีอัตลักษณ์วัฒนธรรมดั้งเดิมผสมกับอัตลักษณ์ใหม่ที่แพร่กระจายจากวัฒนธรรมของกลุ่มชนอื่นโดยการเข้ามาผสมผสานตามกระแสวัฒนธรรมจากสังคมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

แต่กลุ่มชนชาวไทยยังดำรงรักษาพิธีกรรมสำคัญของกลุ่มชนตนอย่างเหนียวแน่นพิธีกรรมสำคัญของชาติพันธุ์ชาไทประกอบด้วย

1) พิธีกรรมการรักษาโรคกลุ่มชนชาไทเป็นกลุ่มที่มีวิถีชีวิตอาศัยพึ่งพิงกับธรรมชาติ เวลาเกิดโรคภัยไข้เจ็บจะนำสมุนไพรที่เกิดจากพืชพรรณธรรมชาติมารักษาโรค อีกทั้งมีความเชื่อว่าสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดโรคคือ ผีสาธนาญไม้ ฉะนั้นต้องมีการป้องกันมิให้เกิดโรคภัยต่างๆ เช่น ด้านการอพยพต้องแขวนหัวไพล เกล็ดลิ้น หรือใช้ขี้เถ้าทาตามตัว - หน้า เพื่อป้องกันภูตผีปีศาจทำอันตราย

2) พิธีกรรมการแต่งงานกลุ่มชนชาไทจะแต่งงานเมื่ออายุประมาณ 14 – 15 ปี ซึ่งทั้งคู่ต้องมีสายเลือดแตกต่างกัน โดยฝ่ายชายต้องไปขอสื่อต่อผู้ใหญ่ฝ่ายหญิง ถ้าฝ่ายหญิงไม่ตกลงก็ไม่สามารถแต่งงานได้แต่ถ้าตกลงฝ่ายหญิงอาจไม่เรียกสินสอดหรือถ้าเรียกอาจเป็นลิง ค่าง เพื่อใช้ประกอบอาหารสำหรับงานเลี้ยง ทั้งนี้เป็นหน้าที่ของฝ่ายชายที่ต้องออกไปล่าสัตว์มาเลี้ยงผู้ร่วมงาน

3) พิธีกรรมการเกิดเด็กชาวชวไท ต้องใช้หมอตายที่มีประสบการณ์ เรียกว่า โต๊ะตันหรือโต๊ะบิดัน เมื่อฝ่ายหญิงเจ็บท้องหมอตาจะต้องนวดท้องและเสกคาถาบริเวณหน้าท้องฝ่ายหญิงเพื่อช่วยให้ทารกคลอดง่าย หลังจากการคลอดทารกแล้วหมอตายจะเจดัดสายสะดือทารกด้วยไม้ไผ่บางๆ และล้างตัวทารกพร้อมเช็ดตัวให้แห้ง ส่วนสามีจะต้องไปขุดหลุมบริเวณใกล้ๆ กับแคร่ที่ภรรยาคลอดให้ลึกประมาณ 1 ศอก สำหรับฝังรกของทารก ส่วนฝ่ายหญิงต้องอยู่ไฟ ประคบก้อนเฒ่าและกินยาสมุนไพรที่ให้ความร้อนสูง เมื่ออยู่ไฟครบ 7 วัน

3) ผลการศึกษาเครื่องแต่งกายของกลุ่มชนชาไท บริเวณเทือกเขาตะนาวศรี จังหวัดพังงา โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มชนชาไทนิยมใช้ใบไม้ เปลือกไม้ หรือตะไคร้ที่เกาะเป็นแผ่นขนาดใหญ่ตามก้อนหิน โดยการเคาะมาจากหินแล้วฝังแสงแดดให้แห้งสนิทจนเป็นสีดำ แล้วนำมาถักเป็นเครื่องนุ่งห่ม สตรีชาวชวไทนุ่งยาวถึงหัวเข่าหรือบริเวณน่อง ใช้ผ้าคาดอกหรือเปลือยอก บุรุษนุ่งสั้นบริเวณหัวเข่าและเปลือยอก ส่วนเด็กเล็กจะไม่สวมเครื่องแต่งกาย ปัจจุบันกลุ่มชนชาไทเลียนแบบวัฒนธรรมการแต่งกายอย่างสังคมชาวเมือง เช่น การสวมเสื้อ การนุ่งโจงกระเบน และกางเกง ส่วนผู้ชายนุ่งโจง ผ้าขาวม้าหรือกางเกง นิยมสวมรองเท้าแบบชาวเมืองทั่วไป

ด้วยสาเหตุนี้จึงนำไปสู่การศึกษากลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สูงงานสร้างสรรค์ ระบุว่าชาติพันธุ์อันดามัน โดยมีภาพสะท้อนด้านต่างๆ ประกอบด้วย 1) ภาพสะท้อนด้านความเชื่อ 2) ภาพสะท้อนด้านศาสนา 3) ภาพสะท้อนด้านพิธีกรรม 4) ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิต 5) ภาพสะท้อนด้านภูมิปัญญา 6) ภาพสะท้อนด้านการประกอบอาชีพ 7) ภาพสะท้อนด้านเอกลักษณ์สำคัญ

2. สภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะในการศึกษากลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สูงงานสร้างสรรค์ ระบุว่าชาติพันธุ์อันดามัน

2.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการศึกษากลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สูงงานสร้างสรรค์ ระบุว่าชาติพันธุ์อันดามัน พบว่าจังหวัดภูเก็ตประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มประกอบกับการเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก โดยนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจพักผ่อนตามช่วงเวลาต่างๆ เป็นจำนวนมาก โดยในอดีตมีกลุ่มชนต่างๆ เคยอยู่อาศัย แต่เมื่อความเจริญก้าวหน้าด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการท่องเที่ยวส่งผลให้กลุ่มชนพื้นเมืองเช่น กลุ่มชนชาไทต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่จังหวัดใกล้เคียงรวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งการรุกรานด้านธุรกิจส่งผลให้กลุ่มชนชาวเลถูกผลักดันไปอยู่บริเวณพื้นที่ชายทะเลและบริเวณปลายแหลมต่างๆ จึงถูกขนานนามว่ากลุ่มชนชายขอบ ส่วนกลุ่มชนบาป้าเป็นกลุ่มชนที่มีพื้นที่ด้านสังคมมากกว่ากลุ่มชนอื่น เนื่องจากได้รับมรดกวัฒนธรรมต่างๆ จากบรรพบุรุษที่มีคุณค่ายิ่ง เช่น ด้านสถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีส อาหารพื้นเมือง เครื่องแต่งกาย รวมทั้งพิธีกรรมวิวาท ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นรวมทั้งสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจจุลภาคเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งด้านวิถีชีวิตด้านต่างๆ ของกลุ่มชนนั้น มีรายละเอียดเฉพาะเป็นการปฏิบัติสืบต่อกันมาระหว่างรุ่นสู่รุ่น ซึ่งมีความซับซ้อน รวมทั้งมีผู้ศึกษาจำนวนน้อยและไม่มีการถ่ายทอดความรู้ด้านวิถีชีวิต

ของกลุ่มชนพื้นเมืองที่ผู้วิจัยศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งในอนาคตด้านวิถีชีวิตของกลุ่มชนพื้นเมืองอาจผิดแปลกจากเดิมได้และสูญหายจากสังคมจังหวัดภูเก็ตได้

2.2 ความต้องการในการศึกษาของกลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สุสานสร้างสรรค์ ervice ชาติพันธุ์อันดามัน ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อศึกษาชาติพันธุ์ตามพื้นที่การวิจัย ประกอบด้วยจังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา และจังหวัดกระบี่ โดยผู้วิจัยศึกษา 1) กลุ่มชนชาไก 2) กลุ่มชนชาวเล 3) กลุ่มชนบาป้า ซึ่งเป็นการอนุรักษ์รวมทั้งการประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ของกลุ่มชนดังกล่าว ให้แก่นักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของกลุ่มชนแต่ละกลุ่ม รวมทั้งด้านอัตลักษณ์ต่างๆ ส่งผลให้เกิดความภูมิใจและความสามัคคีในท้องถิ่น อีกทั้งเป็นการให้โอกาสรวมทั้งพื้นที่ในสังคมแก่บุคคลที่กำลังจะสูญหายจากจังหวัดภูเก็ต สิ่งสำคัญเป็นการสร้างเศรษฐกิจทั้งระดับมหภาค และระดับจุลภาคอย่างยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์ดังกล่าวมาสร้างสรรค์ervice ชาติพันธุ์อันดามัน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต

2.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาของกลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สุสานสร้างสรรค์ervice ชาติพันธุ์อันดามัน โดยผู้เกี่ยวข้องมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการประยุกต์สุสานสร้างสรรค์ervice ชาติพันธุ์อันดามันคือ หลังจากการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยควรนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดแก่วัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาและควรเผยแพร่ต่อสาธารณะ เพื่อการประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์สำคัญของจังหวัดภูเก็ตหรือการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในท้องถิ่นเพื่อผลิตสินค้าที่ระลึกสำหรับการสร้างรายได้ภาคครัวเรือน โดยหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนให้เกิดอัตลักษณ์ที่สำคัญของท้องถิ่นทั้งนี้เพื่อการส่งเสริมและการพัฒนาเศรษฐกิจจุลภาคและมหภาคซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ตอย่างยั่งยืน รวมทั้งเยาวชนเกิดการเรียนรู้พร้อมทั้งเห็นคุณค่าและความเท่าเทียมในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และส่งเสริมเศรษฐกิจทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค

จากข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยจึงประยุกต์อัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวสู่ผลงานสร้างสรรค์ervice ชาติพันธุ์อันดามัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการแสดงและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์บาป้า ชาติพันธุ์ชาวเล ชาติพันธุ์ชาไก สุสานสร้างสรรค์ervice ชาติพันธุ์อันดามัน

ผลจากการประชุมกลุ่มย่อย โดยภาพรวมผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นร่วมกันด้านการพัฒนานบนพื้นฐานการอนุรักษ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ชาติพันธุ์บาป้า

การพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์บาป้าเป็นการพัฒนานบนพื้นฐานด้านการอนุรักษ์ โดยการประยุกต์ใช้วิกผมทรงชอกิโย มงกุฎเจ้าสาวจีน (ฮั่วก้วน) ต่างหูหางหงส์ สร้อยคอ (หลันเตปาย) กรอสัง ปิ่นตั้ง กำไลข้อมือ กำไลข้อเท้า เสื้อคอตั้งแขนจีบ ชุดครุยยาว ผ้าปาเต๊ะประดับเลื่อม โดยพัฒนาเป็นผ้านุ่งสำเร็จรูปเพื่อความคล่องตัวกับการสวมใส่ การเคลื่อนไหว ส่งผลให้เคลื่อนไหวเพื่อการแสดงอย่างเหมาะสม

2. ชาติพันธุ์ชาวเล

การพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์ชาวเลเป็นการพัฒนานบนพื้นฐานด้านการอนุรักษ์ โดยการประยุกต์ใช้ต่างหูไข่มุก สร้อยคอไข่มุก กำไลข้อมือไข่มุก เสื้อ เข็มขัดประดับด้วยไข่มุก กระโปรงเป็นรูปแบบการผสมผสานระหว่างผ้าปาเต๊ะเพื่อสื่อถึง วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวภาคใต้ ส่วนสีของเครื่องแต่งกายเน้นใช้สีม่วงเพื่อสื่อถึงสีของดอกผักนึ่งทะเล

3. ชาติพันธุ์ชาไก

การพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์ชาไกเป็นการพัฒนานบนพื้นฐานด้านการอนุรักษ์ โดยการประยุกต์ใช้วิกผมทรงหยิกฟู ต่างหู สร้อยคอ กำไลข้อมือ ข้อแขน กำไลข้อเท้า กระโปรงประดับด้วยดอกไม้สีแดง นำหินสีแดงและวัสดุธรรมชาติมาประดิษฐ์กรองคอและประดับเป็นตุ้มตุ้มบริเวณเกาะอกและกระโปรง พัฒนาผ้านุ่ง

จากวัสดุธรรมชาติเป็นผ่าน่งสำเร้รูปเพื่อความคล่องตัวกับการเคลื่อนไหวและสามารถเคลื่อนไหวสู่การแสดงอย่างเหมาะสม

ตอนที่ 3 การประยุกต์อัตลักษณ์สำคัญของชาติพันธุ์บาบ๋า ชาติพันธุ์ชาวเล ชาติพันธุ์ชาไก สู่งานสร้างสรรค์ระบำชาติพันธุ์อันดามัน

การประยุกต์อัตลักษณ์สำคัญของชาติพันธุ์บาบ๋า ชาติพันธุ์ชาวเล ชาติพันธุ์ชาไกสู่งานสร้างสรรค์ระบำ
ชาติพันธุ์อันดามัน

ผู้วิจัยได้ค้นพบท่าทางสำคัญของ

ชาติพันธุ์บาบ๋า จำนวน 13 ท่า ประกอบด้วย 1) ท่าเชิญชวนยวนนารี 2) ท่ากรีดกายหมายภิรมย์ 3) ท่า
เพอร่าเยื้องย่าง 4) ท่าชมพิศตรากภรณ์ 5) ท่าหงส์สยายปีก 6) ท่าต้องมนต์ตรา 7) ท่าเสน่ห์แห่งมนต์ตรา 8) ท่า
ผีเสื้อเรีงระบำ 9) ท่าชมถนิมพิมพาเพอรานากัน 10) ท่ามนต์เสน่ห์ 11) ท่าเสน่ห์ต้องจิตพิศมัย 12) ท่าเพอรานากัน
พราวผืนดั่งใจปอง 13) ท่าเสน่ห์ต้องจิตพิศมัย

ชาติพันธุ์ชาวเล จำนวน 13 ท่า ประกอบด้วย 1) ท่ามนตราชาวเล 2) ท่าเบิกฟ้าอวยชัย 3) ท่านารี
ล่องเรือ 4) ท่ามัจฉาสะบัดครีบ 5) ท่าเสน่ห์นารี 6) ท่าโสภาขลาลัย 7) ท่าสมุทรวิภา 8) ท่าลออชโลธร 9) ท่าสดุดี
ลาสินธุ 10) ท่าแวกว่ายมัจฉา 11) ท่าสมฤดี 12) ท่านารีเจิดฉาย 13) ท่านารีมหาสมุทร

ชาติพันธุ์ชาไก จำนวน 8 ท่า ประกอบด้วย 1) ท่าการวางแผนล่าสัตว์ 2) ท่าต้อนฝูงสัตว์ 3) ท่าเป่า
ลูกดอก 4) ท่าแบกหามสัตว์ 5) ท่าเก็บลูกไม้ป่า 6) ท่าการเฉลิมฉลอง 7) ท่าการบอกรัก และ 8) ท่าการเกี่ยวพาราตี

ผู้วิจัยได้คัดเลือกลักษณะเฉพาะท่าทาง เพื่อประยุกต์ลักษณะดังกล่าวสู่งานสร้างสรรค์ระบำชาติพันธุ์อัน
ดามัน โดยผู้วิจัยดำเนินการตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างเคร่งรัด ดังภาพที่ 1 – 3



ภาพที่ 1 ท่าเพอรานากันพราวผืนดั่งใจปอง

ที่มา : ยุทธพงษ์ ต้นประดู่. (15 มกราคม 2562)



ภาพที่ 2 ท่านารีเจิดฉาย

ที่มา : ยุทธพงษ์ ต้นประดู่. (15 มกราคม 2562)



ภาพที่ 3 ท่าการเฉลิมฉลอง

ที่มา : ยุทธพงษ์ ต้นประดู่. (15 มกราคม 2562)

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบในการวิจัย 4 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ ศึกษาประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต และเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์ชาวกู ชาวเล บาบ๋า และประยุกตส์งานสร้างสรรค์ระบำชาติพันธุ์อันดามัน ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. ศึกษาประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์ชาวกู พื้นที่บริเวณเทือกเขาตะนาวศรี จังหวัดพังงา โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มชนชาวกูเป็นมนุษย์โบราณอาจมีตั้งแต่สมัยยุคก่อนประวัติศาสตร์ อาศัยตามแนวเขานครศรีธรรมราช ทิวเขาสันกาลาคีรีและทิวเขาภูเก็ต ลักษณะกลุ่มชนชาวกูรูปร่างเตี้ย ผิวดำ ริมฝีปากหนา ท้องป่อง น่องสั้นเรียว ผมหยิกลักษณะเป็นก้อนหอยติดหนังศีรษะ อาศัยรวมเป็นกลุ่มเล็กๆ ปัจจุบันในประเทศไทยกลุ่มชนชาวกู อาศัยอยู่ในจังหวัดกระบี่ ตรัง นครศรีธรรมราช สตูล สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส พัทลุง

กลุ่มชนชาโกมีเฉพาะภาษาพูด ไม่มีภาษาเขียน ปัจจุบันเริ่มสื่อสารคำศัพท์จากภาษาไทยภาคกลาง ภาษาไทยภาคใต้ และภาษามลายู กลุ่มชนชาโกเป็นกลุ่มชนที่ดำรงชีวิตอิงธรรมชาติ แต่สภาพสังคมปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ โดยกลุ่มชนชาโกได้รับผลกระทบภายนอกหลายด้าน เหล่านี้ส่งผลให้รูปแบบการดำรงชีวิตเปลี่ยนไป ส่งผลให้กลุ่มชนชาโกเดินทางเร่ร่อนตามรอยต่อของจังหวัดตรัง พัทลุง สตูล สงขลาและยะลา อีกทั้งเดินทางข้ามเขตไปประเทศมาเลเซีย แต่บางส่วนยังอาศัยในอำเภอธารโต จังหวัดยะลา เพราะเป็นพื้นที่ที่ราชการจัดสรรให้เพื่อเป็นแหล่งอาศัยและเป็นพื้นที่ซึ่งมีชาโกอาศัยรวมกันมากที่สุด ผู้วิจัยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มดั้งเดิม 2) กลุ่มกึ่งสังคมหมู่บ้าน 3) กลุ่มสังคมหมู่บ้านเต็มรูปแบบ

ผลการศึกษาวิถีชีวิตของกลุ่มชนชาโก บริเวณเทือกเขาตะนาวศรี จังหวัดพังงา โดยภาพรวมพบว่า การตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชนชาโก นิยมสร้างที่อยู่อาศัยในภูมิประเทศบริเวณเนินสูง อยู่ตามป่าลึก มีน้ำตกหรือลำธารใกล้ๆ เพราะจะมีสัตว์ป่า พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์และต้องเป็นบริเวณที่มีไม้ซาง เพราะกลุ่มชนชาโกใช้ไม้ซางสร้างอาวุธสำหรับการล่าสัตว์ บ้านของชาโก เรียกว่า ทับ ลักษณะคล้ายเพิงหมาแหงน หลังคามุงด้วยใบหวาย ใบแฝกหรือใบคา

1) กลุ่มชนชาโกให้ความสำคัญกับเท้ามาก เพราะใช้เท้าสัญจรและเพื่อการดำรงชีพ ฉะนั้นเวลานอนจึงนอนหันศีรษะออกด้านนอกทับ เมื่อเกิดเหตุการณ์กะทันหันภัยมาถึงตัวจะวิ่งหนีด้วยความเร็วและชอบนอนตะแคงมากกว่านอนหงายหรือนอนคว่ำ เพื่อเป็นสัญชาตญาณด้านการระวังภัย ส่งผลให้สะดวกสำหรับการหนีเมื่อเกิดภัยมาถึง

2) การอพยพย้ายถิ่นฐาน กลุ่มชนชาโกมีนิสัยตั้งถิ่นฐานไม่เป็นที่ นิยมย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย โดยกลุ่มชนชาโกจะสร้างทับแห่งหนึ่งประมาณ 3 – 4 วัน หรือไม่เกิน 15 วัน เพราะแหล่งอาหารตามธรรมชาติมีจำนวนน้อยลงหรือมีชาโกในกลุ่มมีคนเสียชีวิต กลุ่มชนชาโกมีความกลัวเรื่องผีโดยก่อนการออกเดินทางชาโกจะเอาขี้เถ้าออกจากกองไฟทาตัวและหน้าก่อน เพราะเชื่อว่าภูตผีปีศาจจะจำตนไม่ได้ ตามไปทำร้ายไม่ถูก

ผลการศึกษาเครื่องแต่งกายของกลุ่มชนชาโก บริเวณเทือกเขาตะนาวศรี จังหวัดพังงา โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มชนชาโกนิยมใช้ใบไม้ เปลือกไม้ หรือตะไคร่น้ำที่เกาะเป็นแผ่นขนาดใหญ่ตามก้อนหิน โดยการแกะจากหินแล้วฝั่งแสงแดดให้แห้งสนิทจนเป็นสีดำ แล้วนำมาถักเป็นเครื่องนุ่งห่ม สตรีชาวชาโกนุ่งยาวถึงหัวเข่าหรือบริเวณน่อง ใช้ผ้าคาดอกหรือเปลือยอก บุรุษนุ่งสั้นบริเวณหัวเข่าและเปลือยอก ส่วนเด็กเล็กจะไม่สวมเครื่องแต่งกาย

2. ศึกษาประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์ชาวเลพื้นที่บริเวณเกาะศรีบอยา ที่อาศัยในจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ต

ผลจากการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม พื้นที่แรกที่ชาวเลตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยคือ เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยนิยมอพยพเร่ร่อนบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน โดยแยกย้ายกันไปทำมาหากินบริเวณหมู่เกาะต่างๆ แล้วตั้งถิ่นฐานบริเวณหมู่เกาะนั้นจนกระทั่งกระจายแล้วตั้งถิ่นฐานสร้างชุมชนประกอบด้วย กลุ่มครอบครัวและเครือญาติของตน แต่ชาวเลทุกกลุ่มยังติดต่อระหว่างกัน โดยชาวเลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มมอแกน 2) กลุ่มมอแกน 3) กลุ่มอุรักลาโว้ย ทั้งนี้ชาวเลทั้ง 3 กลุ่ม มีลักษณะแตกต่างหลายด้าน เช่น ด้านภาษา แต่กลุ่มอุรักลาโว้ยมีระบบภาษาซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นมาก ขณะที่ระบบภาษาของมอแกนและมอกลันมีลักษณะคล้ายคลึงกันและสามารถสื่อสารข้ามกลุ่มได้

1) ผลการศึกษาวิถีชีวิตของกลุ่มชนชาวเล บริเวณเกาะลิหะห์ จังหวัดภูเก็ตและเกาะศรีบอยา จังหวัดกระบี่ โดยภาพรวมพบว่า ชาวเลเป็นกลุ่มชนที่เดินทางอพยพเร่ร่อนทางทะเลเป็นระยะเวลายาวนานโดยชาวเลกลุ่มอุรักลา ไว้ยเคยอาศัยบริเวณเทือกเขา “สูงนงผิว” ประเทศมาเลเซียและอพยพเข้ามาอาศัยในบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน ในระยะแรกมีวิถีชีวิตลักษณะเร่ร่อน อาศัยเรือที่ทำจากไม้ระกำเป็นที่อยู่และเป็นยานพาหนะในการเดินทางเพื่อเก็บหาของป่าและล่าสัตว์ทะเลเป็นอาหาร เรียกว่า กายัก ลักษณะคล้ายแฝกสำหรับมุงหลังคาเรือ สามารถพับเก็บและมุงเป็นเพิงได้ อีกทั้งสามารถสร้างเพิงพักชั่วคราวเหนือริมหาดชายฝั่งทะเลในบางฤดูกาล ชาวเลนิยมล่องเรือไปบริเวณหมู่เกาะต่างๆ กลุ่มละ 4-5 ลำ บางครั้งจะขึ้นเกาะเพื่อเก็บของป่าหรือเก็บหอยเวลาน้ำลง แต่ส่วนใหญ่นิยมล่าสัตว์ทะเลเป็นอาหารโดยใช้เครื่องมือและวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น ชาวเลมีความสามารถในการดำน้ำแทงปลาจับกุ้งมังกรด้วยมือเปล่า ดำเก็บหอยชนิดต่างๆ จากทะเล พิธีกรรมสำคัญของชาติพันธุ์ชาวเล สามารถดำรงรักษาพิธีกรรมสำคัญของกลุ่มชนตนอย่างเหนียวแน่น ประกอบด้วย 3.1) พิธีแต่งเปรว (เปอตัดเยลย) 3.2) ประเพณีลอยเรือปลาจึก (เปอ - ลาจึก หรือลาจิง) 3.3) ประเพณีการเกิด 3.4) ประเพณีการแต่งงาน 3.5) ประเพณีงานศพ 3.6) ประเพณีเลี้ยงผี 3.7) ประเพณีเซ่นไหว้บรรพชน

2) ผลการศึกษาเครื่องแต่งกายของกลุ่มชนชาวเล บริเวณเกาะลิหะห์ จังหวัดภูเก็ตและเกาะศรีบอยา จังหวัดกระบี่ โดยภาพรวมพบว่า ผู้ชายสวมผ้าขาวม้าแบบชาวไทยพุทธหรือสวมกางเกงกางเกงเล ผ้าขาวม้าคาดเอว เปลือยท่อนบน ผู้หญิงนุ่งผ้าปาเต๊ะกระโจมหน้าอก

3. ศึกษาประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์บาป้าพื้นที่บริเวณย่านเมืองเก่าภูเก็ต เทศบาลเมือง จังหวัดภูเก็ต

ผลจากการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมชาวจีนฮกเกี้ยนอพยพสู่จังหวัดภูเก็ตจำนวนมากสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เนื่องจากพระองค์เป็นนักการค้าและประสงค์ที่จะเปิดตลาดการค้าเสรี ชาวจีนเป็นชนชาติที่มีความขยันขันแข็งเข้ามาประกอบอาชีพตามหัวเมืองต่างๆ ในประเทศไทย จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ประกอบกับระยะเวลานั้นประเทศจีนมีความอดอยากแห้งแล้งและเกิดเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมือง ส่งผลให้ชาวจีนอพยพสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมากเพื่อพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ประกอบกับชาวจีนมีความรู้เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่และกิจการเหมืองแร่ในเกาะภูเก็ตต้องการแรงงานจำนวนมาก ทำให้เมืองภูเก็ตมีพลเมืองคนจีนมากกว่าคนไทย

1. ผลการศึกษาวิถีชีวิตของกลุ่มชนบาป้าจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมพบว่า มีรูปแบบด้านความเชื่อ ด้านศาสนา ด้านพิธีกรรม ด้านวิถีชีวิต ด้านภูมิปัญญาและด้านการประกอบอาชีพ ต่อไปนี้

1.1) ด้านความเชื่อ เป็นการผสมผสานวัฒนธรรมระหว่างชาวจีนและชาวภูเก็ต โดยมีพื้นฐานด้านความเชื่อเป็นพื้นฐานในพิธีกรรมต่างๆ ส่งผลให้เกิดรายละเอียดของวัฒนธรรมของกลุ่มชนบาป้าที่สำคัญคือ ด้านความกตัญญูต่เวทียและบุคคลที่มีความอาวุโสมากกว่าซึ่งแสดงออกในพิธีกรรม เช่น พิธีไหว้พระจันทร์ พิธีพ่อต๋อ พิธีการเกิด พิธีการแต่งงาน พิธีการเสียชีวิต เหล่านี้เป็นสิ่งที่หลายประเทศทั่วโลกนำไปปรับใช้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะด้านความกตัญญูและการตอบแทนแก่ผู้มีพระคุณ

1.2) ด้านศาสนา บริเวณย่านเมืองเก่าภูเก็ต เทศบาลเมือง จังหวัดภูเก็ต มีความหลากหลายด้านการนับถือศาสนา โดยเฉพาะกลุ่มชนบาป้ามีความเชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ เรื่องของเวรกรรม โดยการนับถือ

พระพุทธศาสนาและลัทธิต่างๆ อีกทั้งรู้จักการให้เกียรติแก่ศาสนาอื่น ส่งผลให้กลุ่มชนบาป้าสามารถอาศัยร่วมกับกลุ่มชนพื้นเมืองอื่นอย่างสงบสันติ

1.3) ด้านพิธีกรรม เป็นการผสมผสานจากเหง้าวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมภูเก็ตอย่างเหมาะสม โดยถือว่าปฏิบัติตามประเพณีที่บรรพบุรุษมอบให้เพื่อเป็นมงคลแก่ผู้ปฏิบัติ ครอบครัวและสังคม ซึ่งพิธีกรรมที่มีชื่อเสียงระดับโลกคือ พิธีกรรมการถือศีลกินผักจังหวัดภูเก็ต ซึ่งพิธีกรรมดังกล่าวมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ส่งผลให้กลุ่มชนบาป้าได้สืบสานและอนุรักษ์พิธีกรรมดังกล่าวจนปัจจุบันอยู่ในปฏิทินการท่องเที่ยวโลก

1.4) ด้านวิถีชีวิต กลุ่มชนบาป้าได้รับการปลูกฝังมารยาทจากบรรพบุรุษ โดยให้ความเคารพอาทรระหว่างกัน และมีแนวคิดสำคัญว่า “แม้จะเดินทางมาจากต่างถิ่นฐานกัน แต่ถ้ามาจากเมืองจีนเราคือพี่น้องกัน” โดยบรรพบุรุษได้ปลูกฝังเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและเป็นตัวอย่างแก่อนุชนรุ่นหลัง ส่งผลให้กลุ่มชนบาป้ามีความสามัคคี มีความกตัญญูต่อบุคคลที่เลี้ยงชีพชอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ด้านความขยันหมั่นเพียรและอดออม

1.5) ด้านภูมิปัญญา บรรพบุรุษได้มอบมรดกด้านวัตถุแก่อนุชนรุ่นหลังหลายประการที่สำคัญคือ ด้านสถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีส เครื่องแต่งกายชุดยาหย่า ยาสมุนไพรรักษาโรค และที่สำคัญด้านอาหารท้องถิ่น โดยการนำภูมิปัญญาของชาวจีนผสมกับชาวพื้นเมืองภูเก็ตอย่างลงตัวจนเป็นเอกลักษณ์สำคัญของท้องถิ่น เหล่านี้เป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดระหว่างรุ่นต่อรุ่น

1.6) ด้านการประกอบอาชีพ สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ตมีลักษณะคล้ายมังกร ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวสถานบันเทิง โดยเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่กลุ่มชนบาป้ามีความภาคภูมิใจและร่วมกันอนุรักษ์จนเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลกนั้นส่งผลให้เกิดอาชีพต่างๆ มากมาย

1.7) ด้านเอกลักษณ์สำคัญ กลุ่มชนบาป้ามีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ประกอบด้วย สถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีส อาหารท้องถิ่น เครื่องแต่งกาย ภาษาท้องถิ่น และที่สำคัญคือ พิธีการวิวาห์บาป้าโดย 1 ปี จะประกอบพิธีกรรมนี้เพียง 1 ครั้ง เนื่องจากมีขั้นตอนการปฏิบัติซับซ้อนและผู้ประกอบพิธีอย่างถูกต้องมีความซื่อสัตย์และเหลือจำนวนน้อย อีกทั้งเป็นพิธีมงคลซึ่งบุคคลที่จะเข้าร่วมนั้นต้องได้รับเชิญในการเข้าร่วมพิธีเท่านั้น ส่งผลให้พิธีการวิวาห์ของกลุ่มชนบาป้าเป็นเอกลักษณ์สำคัญประจำท้องถิ่นและพิธีกรรมดังกล่าวถูกกำหนดให้อยู่ในปฏิทินการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต

2. ผลการศึกษาเครื่องแต่งกายของกลุ่มชนบาป้าจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมพบว่า รูปแบบเครื่องแต่งกายในพิธีวิวาห์มีอัตลักษณ์สำคัญและโดดเด่น ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ประการ คือ

2.1) เครื่องแต่งกายเจ้าบ่าวกลุ่มชนบาป้าจังหวัดภูเก็ต เจ้าบ่าวนิยมสวมเสื้อเชิ้ตหรือเสื้อแขนยาว คอตั้ง ผูกเนคไทและชุดสูทสากล หรือสวมชุดนายเหมืองประกอบด้วย กระเป๋าด้านหน้า 4 ใบ บริเวณหน้าอก 2 ใบ ด้านล่าง 2 ใบ กระดุม 5 เม็ด เป็นชุดสีเดียวกันทั้งเสื้อและกางเกง สีที่นิยมใช้คือ สีเทา สีฟ้า รูปแบบการแต่งกายนี้นิยมสวมหมวกกะโล่สีขาวหรือสีครีม ในสมัยก่อนเรียกว่าหมวกท่นขุน ถือไม้เท้า สวมรองเท้าหนัง แสดงให้เห็นว่า การเดินทางจากจังหวัดภูเก็ตไปเกาะปีนัง ประเทศมาเลเซีย ชาวภูเก็ตได้เรียนรู้ลักษณะการแต่งกาย

ของฝรั่งที่เข้ามาปกครองประเทศมาเลเซีย จึงได้นำรูปแบบการแต่งกายของอารยะประเทศมาปรับใช้ ทั้งนี้เพื่อความภูมิฐานด้านการเจรจาธุรกิจ

2.2) เครื่องแต่งกายเจ้าสาวกลุ่มชนบาบาจังหวัดภูเก็ต เป็นการผสมผสานระหว่างรูปแบบการแต่งกายของผู้หญิงมาเลเซียกับจีน เนื่องจากสมัยสมัยโบราณการเดินทางระหว่างเกาะภูเก็ตไปเมืองปีนัง ประเทศมาเลเซียมีความสะดวกกว่าการเดินทางสู่กรุงเทพฯ ฉะนั้นจึงเป็นการเรียนรู้รูปแบบการแต่งกาย โดยการประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของจังหวัดภูเก็ต คือ เขตอากาศแบบร้อนชื้นหรือ ฝน 8 เดือน แดด 4 เดือน ซึ่งลักษณะของเครื่องแต่งกายเจ้าสาวลักษณะดังนี้ การนุ่งผ้าใส่รองเท้าแบบมาเลเซีย สวมเสื้อครุยยาวคอปิด คล้ายลักษณะการแต่งกายของผู้หญิงชาวจีน และมีลักษณะคล้ายกับเสื้อของผู้หญิงมาเลเซียที่เป็นเสื้อตัวยาวแขนยาว ซึ่งสามีชาวจีนมีความพึงพอใจ เพราะเสื้อที่ผู้หญิงสวมนั้นมีลักษณะคล้ายเสื้อที่นิยมของคนจีน

4. การประยุกต์รูปแบบพิธีกรรมและเครื่องแต่งกายของชาติพันธุ์บาบา ชาวเล ชาโก สู่นานสร้างสรรค์ ระเบียบชาติพันธุ์อันดามัน โดยภาพรวม กลุ่ม KI CI ต้องการให้พัฒนานบนพื้นฐานการอนุรักษ์ โดยให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ของเครื่องแต่งกาย ทั้งนี้ต้องเผยแพร่ให้กลุ่มชนพื้นเมืองดังกล่าวเกิดการยอมรับเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต อีกทั้งต้องเหมาะสมกับการเคลื่อนไหวของการประยุกต์สู่การสร้างสรรค์เพื่อการประชาสัมพันธ์วิถีชีวิตของกลุ่มชนทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ กงแก้ว ศรีสุข (2558 : 251 - 254) กล่าวว่า การดำเนินงานขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจเพื่อการเพิ่มรายได้แก่ชุมชนนั้น ต้องนำต้นทุนทางวัฒนธรรมมาขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของปัจจัยแห่งการสร้างสรรค์ 4 ประการ คือ 1) วิทยาศาสตร์สร้างสรรค์ 2) เทคโนโลยีสร้างสรรค์ 3) สังคมสร้างสรรค์ 4) วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการดำเนินงานเชื่อมโยงระหว่างกันและทุกภาคส่วนต้องร่วมมือในการพัฒนา ส่งผลให้เกิดผลิตภัณฑ์และภาคบริการใหม่ เพื่อการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น สินค้าที่ระลึก โดยร่วมกับหน่วยงานเศรษฐกิจท้องถิ่น นำต้นทุนมรดกทางวัฒนธรรมที่สั่งสมความรู้ดั้งเดิมของท้องถิ่นนั้น อีกทั้งสามารถดำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสารทิ เอกเพชร (2557 : 165 - 170) กล่าวว่า การอนุรักษ์พิธีกรรมท้องถิ่นโดยการปลูกฝังเยาวชนชนเป็น การใช้เวลาวางให้เกิดประโยชน์พร้อมทั้งเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งการนำวัสดุท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สิ่งสำคัญสถานศึกษาต้องปลูกฝังเยาวชนเพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของทานตะวัน เอียดจุ้ยและหนึ่งฤทัย ช่วยเนียม (2552 : 105 - 107) กล่าวว่า ด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ระหว่างรุ่นนั้นเป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญแขนงหนึ่ง ประกอบด้วย 1) ผู้รับการถ่ายทอดมีใจรักและความกตัญญู 2) ผู้รับการถ่ายทอดมีพรสวรรค์และความสามารถรับปฏิบัติจากผู้อบรมได้ 3) ผู้รับการถ่ายทอดมีความอดทนต่อการฝึกฝน มีความมานะพยายามและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาด้านการแสดงสร้างสรรค์ต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของวิกรม กรุงแก้วและยุทธพงษ์ ดันประดู่ (2560 : 252 - 255) กล่าวว่า การดำเนินงานขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจเพื่อการเพิ่มรายได้แก่ชุมชนนั้น ต้องนำต้นทุนทางวัฒนธรรมมาขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยองค์ประกอบปัจจัยด้านการสร้างสรรค์ 4 ประการ ประกอบด้วย 1) วิทยาศาสตร์สร้างสรรค์ 2) เทคโนโลยีสร้างสรรค์ 3) สังคมสร้างสรรค์ 4) วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการดำเนินงานเชื่อมโยงระหว่างกันซึ่งทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการร่วมมือสำหรับการพัฒนา ส่งผลให้เกิดการแสดงสร้างใหม่ที่ยอมรับตลาดการท่องเที่ยว อีกทั้งสามารถช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น สินค้าที่ระลึก โดยร่วมกับหน่วยงานพัฒนาเศรษฐกิจภายในท้องถิ่น นำต้นทุนมรดกทางวัฒนธรรมที่สั่งสมความรู้เดิมภายในท้องถิ่นมาแต่งแต้มเติมศักยภาพและความสามารถ

ด้านการรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติกา โกศลเหมมณี (2555 : 153) กล่าวว่า การบูรณาการการแสดงจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม คงไว้ด้วยเอกลักษณ์ไทย ให้ความสำคัญด้านกระบวนการสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ นำเสนอในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยสร้างสรรค์ใหม่จากรากฐานเดิม ปรับให้ทฤษฎีนาฏศิลป์และทฤษฎีทางศิลปะ ผสมผสานรูปแบบการแสดงจากนาฏศิลป์และวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งยังรักษาเอกลักษณ์การแสดงดั้งเดิมไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรสิทธิ์ วิเศษสิงห์ (2556 : 135) กล่าวว่า รูปแบบการแสดงและองค์ประกอบการแสดงของวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมตะวันตกมีความแตกต่างและหลากหลายแต่ทั้งนี้รูปแบบการแสดงสามารถรักษาและแสดงเอกลักษณ์ของตน ทั้งนี้ให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์งานด้านนาฏศิลป์ในรูปแบบใหม่ โดยปรับใช้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม รูปแบบการแสดงและการคำนึงถึงผู้ชมรุ่นใหม่เป็นหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของภคพร หอมนานและวิชชุดา วุฒาติศย์ (2558 : 95 – 103) กล่าวว่า องค์ประกอบของการแสดง ประกอบด้วย นักแสดง เครื่องแต่งกาย บทเพลง ฉาก สถานที่ อุปกรณ์ประกอบการแสดง การแต่งหน้าทำผม การฝึกซ้อม รวมถึง แนวคิดการออกแบบลีลาและการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน ซึ่งการแสดงรูปแบบต่างๆ ส่งผลต่อบริบทสังคม เป็นประโยชน์ต่ออนิสิต นักศึกษา บุคคลทั่วไปเพื่อเป็นแนวทางด้านการต่อยอดความคิด การออกแบบ ส่งผลต่อความจำเริญด้านมรดกวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธพงษ์ ต้นประดู่ (2562 : 325 – 327) กล่าวว่า การนำวัฒนธรรมของกลุ่มชนพื้นเมืองประยุกต์เพื่อสร้างสรรค์การแสดงต้องอยู่บนพื้นฐานการอนุรักษ์แต่ทั้งนี้ต้องให้เหมาะสมกับศาสตร์ด้านการแสดงอย่างเหมาะสม เหตุผลเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาของกลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สู่การสร้างสรรค์ระบำชาติพันธุ์อันดามัน ทั้งนี้เพื่อการอนุรักษ์ รักษาและพัฒนาการท่องเที่ยวผืนทะเลอันดามันอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาของกลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สู่การสร้างสรรค์ระบำชาติพันธุ์อันดามันครั้งนี้ มีข้อมูลหลายส่วนที่จะได้นำเสนอผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้และเป็นแนวทางในการใช้ประโยชน์และในการวิจัยต่อไปโดยจะเสนอตามลำดับ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

หน่วยงานองค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1.1 หน่วยงานทางด้านวัฒนธรรม ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม สำนักวัฒนธรรมจังหวัด สถาบันวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา สามารถใช้เป็นข้อมูลในการเผยแพร่งานด้านเอกลักษณ์วัฒนธรรมของจังหวัดภูเก็ตทั้งในส่วนที่เป็นบทความเผยแพร่และการอนุรักษ์เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยเพื่อการต่อยอดและขยายผลการวิจัย

1.2 กระทรวงการต่างประเทศสามารถใช้เป็นการแสดงสำหรับการสานสัมพันธ์กับกลุ่มชาติสมาชิกประชาคมอาเซียน เช่น ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย เป็นต้น

1.3 ภาคเอกชนในจังหวัดภูเก็ต เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจบริการภาคส่วนต่าง ๆ และบริษัทที่เกี่ยวข้องสามารถสร้างรายได้ระดับมหภาคเพิ่มมากขึ้นและสามารถส่งภาษีกลับคืนรัฐบาลส่วนกลางเพิ่มขึ้น

1.4 ภาคประชาสังคมในจังหวัดภูเก็ต เช่น องค์กรด้านเศรษฐกิจ ร้านอาหารท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ตสามารถสร้างรายได้ระดับจุลภาคหรือรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการชำระภาษีนิติบุคคลและภาษีรายได้บุคคลธรรมดา

1.5 สื่อมวลชนท้องถิ่นสามารถใช้เป็นข้อมูลในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกความภาคภูมิใจในท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการศึกษากลุ่มชนพื้นเมือง กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สู่งานสร้างสรรค์ระดับชาติพันธุ์อันดามัน จากข้อสังเกตของผู้วิจัยและข้อเสนอแนะในการสนทนากลุ่มมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไปดังนี้

2.1 ควรวิจัยปฏิบัติการโดยให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการขยายผลด้านการผลิตสินค้าที่ระลึกหรือโครงการมรดกวัฒนธรรมน้อยเพื่อการปลูกฝังวัฒนธรรมท้องถิ่นและความรู้แก่เยาวชน

2.2 ควรสร้างสรรค์ผลงานวิจัยด้านการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นในประเทศไทยหรือกลุ่มชาติพันธุ์อื่นในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ทั้งนี้เพื่อการสร้างการเรียนรู้ด้านความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์และสร้างความสามัคคีภายในกลุ่มสมาชิกประชาคมอาเซียน

2.3 ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานด้านการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงอย่างเป็นระบบโดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กนกแก้ว ศรีสุข. ผ้าทอนาหมื่นศรีและผ้าทอเกาะยอ : การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558.

จุติกา โกศลเหมมณี. รูปแบบและแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของนราพงษ์ จรัสศรี. ศิลปนิพนธ์ ศป.ด. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

เทิดชาย ช่วยบำรุง. “แนวทางการปฏิรูป การท่องเที่ยวไทย,” การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 6 ตุลาคม 2557. <<http://www.tatreviewmagazine.com/web/menu-read-web-etatjournal/menu-2014/menu-2014-oct-dec/615-42557-reform>> 24 ธันวาคม 2557.

ทานตะวัน เขียดจ้อยและหนึ่งฤทัย ช่วยเนียม. รูปแบบความเป็นผู้ถ่ายทอดการรำโนราห์ กรณีศึกษา : โนราห์ศรีนเอยียดจ้อย. ศิลปะนิพนธ์ คบ. ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 2552.

“บิกตู ต่อยอดความสำเร็จสตาร์ทอัพสู่เมืองภูเก็ต,” เดลินิวส์. 21 กันยายน 2559. หน้า 14.

พรหมภัสสร จรจรัสฐานพงศ์. “ฟรีเหมียม เดสติเนชั่น...Visioning Phuket,” ในภูเก็ตบลูดาติน ฉบับที่ 14. 2558. หน้า 54 – 57.

ภคพร หอมน่านและวิชุดา วราทิติย์. นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post-Modern Dance) ชุด อังว้าง โดย นราพงษ์ จรัสศรี. ศิลปนิพนธ์ ศป.ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.

ยุทธพงษ์ ต้นประดู่. มานิกกลุ่มคนชายขอบ : การประยุกต์สู่งานแสดงเชียร์ลิตเดอร์. ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 2562.

วิกรม กรุงแก้วและยุทธพงษ์ ต้นประดู่. การพัฒนารูปแบบผ้าพื้นเมืองภูเก็ต สู่งานศิลปกรรมร่วมสมัย. ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 2560.

สารทิ เอกน้ำเพชร. การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดุริยางค์เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ปรัช.ด. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557.

“สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์หัวใจแห่งความยั่งยืนของชุมชน GI Market 2016,” ฐานเศรษฐกิจ. 25 – 28 กันยายน 2559. หน้า 9.

สุรสิทธิ์ วิเศษสิงห์. อรรถรสในนาฏศิลป์ผ่านนาฏกรรมแนวใหม่ เรื่อง นารายณ์อวตาร. ศิลปนิพนธ์ ศป.ด. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

อาภรณ์ อุกฤษณ์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสืบเนื่องและการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศกับสังคมและวัฒนธรรมของชาวกู : กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชาวกูกลุ่มเหนือคลองตง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง. กระบวนวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

_____. พิธีลอยเรือ : ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมของชาวเล กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัวแหลม เกาะลันตา จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

_____. พลวัตการปฏิสัมพันธ์และชาติพันธุ์อำนาจของชาวเกาะลันตา จังหวัดกระบี่. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2554.